

487.

Rozporządzenie Ministra Reform Rolnych

z dnia 20 czerwca 1925 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu oraz Ministrem Rolnictwa i Dóbr Państwowych o statucie Państwowego Banku Rolnego.

Na mocy §§ 1 i 23 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 maja 1924 roku w sprawie zmian w ustawie z dnia 10 czerwca 1921 roku w przedmiocie utworzenia Państwowego Banku Rolnego (Dz. U. R. P. № 43, poz. 450) zarządza się co następuje:

§ 1. Z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia obowiązuje dołączony do niniejszego rozporządzenia i stanowiący jego część składową Statut Państwowego Banku Rolnego, jednocześnie zaś traci moc obowiązującą Statut Państwowego Banku Rolnego, ogłoszony jako załącznik do ustawy z dnia 10 czerwca 1921 roku (Dz. U. R. P. № 59, poz. 369).

§ 2. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje z dniem ogłoszenia.

Kierownik Ministerstwa Reform Rolnych: *J. Radwan*

Minister Skarbu: *W. Grabski*

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych: *Janicki*

Załącznik do rozp. Min. Ref.
Roln. z dnia 20 czerwca 1925 roku
(poz. 487).

STATUT PAŃSTWOWEGO BANKU ROLNEGO.**I. Zadanie, siedziba, zakres działalności i uprawnień Państwowego Banku Rolnego.**

§ 1.

Państwowy Bank Rolny jest osobą prawną, używającą własnego zastępstwa prawnego. Państwo-

wemu Bankowi Rolnemu służy prawo używania pieczęci z godłem państwowem.

§ 2.

Siedzibą Państwowego Banku Rolnego jest miasto stołeczne Warszawa. Działalność Banku rozciąga się na cały obszar Państwa.

Bank może otwierać i związać oddziały i przedstawicielstwa w kraju i zagranicą.

§ 3.

Zadaniem Państwowego Banku Rolnego jest popieranie i prowadzenie parcelacji, osadnictwa, regulacji i meljoracji rolnych, popieranie rozwoju rolnictwa, przemysłu rolnego i gospodarczej odbudowy wsi, jak również dla drobnych i średnich gospodarstw rolnych organizowanie kredytu rolniczego.

W szczególności do zakresu działania Banku należy:

- 1) udzielanie długoterminowych pożyczek amortyzacyjnych w listach zastawnych na kupno gruntu, regulacje, meljoracje i inwestycje rolne (§§ 10 — 33);
- 2) prowadzenie parcelacji i nabywanie w tym celu nieruchomości ziemskich oraz podejmowanie czynności ułatwiających osadnikom pobudowanie się i zagospodarowanie (§§ 34—35);
- 3) popieranie organizacji osadniczych, komasacyjnych, meljoracyjnych i innych, przyczyniających się do rozwoju drobnych i średnich gospodarstw rolnych, jak również uczestniczenie w kapitałach zakładowych tego rodzaju organizacji i zasilanie ich kredytem na cele obrotowe;
- 4) popieranie oraz zasilanie kredytem na cele, związane z zadaniami Banku, stowarzyszeń spółdzielczych i ich związków, tudzież związków samorządowych i gminnych kas wiejskich pożyczkowo-oszczędnościowych (§ 36);
- 5) udzielanie pożyczek w gotówce oraz wogóle kredytu bankowego na cele związane z zadaniami Banku, jak również dokonywanie wszelkich operacji bankowych (§§ 37 — 47) i innych czynności, niezbędnych do spełnienia tych zadań lub też w związku z nimi pozostających;
- 6) administrowanie funduszami, przeznaczonymi do dyspozycji organów Rządu na cele, wymienione w początkowym ustępie § niniejszego, jako też funduszami likwidowanych instytucji osadniczych i finansowych, które przed wojną udzielały kredytu rolnego.

§ 4.

Fundusze własne Państwowego Banku Rolnego stanowią:

- a) kapitał zakładowy w wysokości 25.000.000 zł. — jako bezprocentowa niewycofalna dotacja ze Skarbu Państwa — zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 25 kwietnia 1925 r. (Dz. U. R. P. № 44 poz. 305); ka-

pital zakładowy Banku może być podniesiony na mocy uchwały Rady Ministrów;

- b) ogólny fundusz rezerwowy oraz rezerwy specjalne, które Państwowy Bank Rolny obowiązany jest tworzyć na mocy niniejszego statutu;
- c) inne fundusze, które Państwowy Bank Rolny utworzy w związku z wykonaniem swych zadań.

§ 5.

Bank ma prawo nabywać nieruchomości na cele prowadzenia parcelacji i osadnictwa na zasadach, ustalonych przez Ministra Reform Rolnych, oraz o ile nieruchomości są potrzebne na pomieszczenia własne i personelu Banku, względnie gdy chodzi o uchronienie się przed stratami z powodu udzielonych pożyczek hipotecznych.

Nieruchomości przejęte w celu uchronienia się przed stratami winny być—o ile nie zostaną przeznaczone na parcelację (§§ 34 i 35)—odprzedane w ciągu najdalej lat dwóch. Termin ten może być przedłużony przez Ministra Reform Rolnych.

§ 6.

Wykreślenie dłużnych wpisów hipotecznych, zapisanych na rzecz Banku, względnie na rzecz instytucji i urzędów, których funduszami Bank administruje, może być dokonywane na mocy dokumentów, wystawionych w tym celu przez Bank, a wyrażających zgodę na wykreślenie wpisów na jednostronne żądanie osób zainteresowanych.

§ 7.

Od nieuiszczonych w terminie należności Państwowy Bank Rolny ma prawo pobierać odsetki zwłoki w wysokości, jaką określi Rada Nadzorcza na wniosek Dyrekcji.

§ 8.

Egzekucje należności z tytułu kredytu, przyznanego przez Państwowy Bank Rolny, jako też należności z tytułu kredytu, udzielonego z funduszy, przez Bank administrowanych w szczególności funduszy instytucji likwidowanych przez Bank (§ 3 ust. 6) odbywają się trybem, przewidzianym dla egzekucji bezspornych należności skarbowych.

Bank przesyła wszelkie zawiadomienia lub wezwania za pośrednictwem urzędów administracyjnych lub pocztą. Za dowód doręczenia służy potwierdzenie właściwych urzędów lub kwit zwrotny poczty.

§ 9.

Państwowy Bank Rolny uprawniony jest do kasowania znaczków stemplowych zarówno na wekslach, jak też na skryptach dłużnych oraz innych dokumentach, otrzymywanych przez Bank, tudzież do pobierania opłat stemplowych w gotówce i czynienia odpowiednich adnotacji o pobraniu opłaty na odnośnych dokumentach z następnym periodycznym przelewaniem pobranych sum do Skarbu Państwa.

II. Operacje na własny rachunek Banku.

A. Długoterminowe pożyczki hipoteczne i listy zastawne Banku.

§ 10.

Państwowy Bank Rolny udziela długoterminowych pożyczek amortyzacyjnych w listach zastawnych zabezpieczonych zgodnie z §§ 21, 22, 24 i 26 niniejszego statutu na kupno gruntu, oraz na regulacje rolne, tudzież meljoracje oraz inne inwestycje rolne.

§ 11.

Na podstawie udzielonych długoterminowych pożyczek amortyzacyjnych (§ 10) Państwowy Bank Rolny ma prawo wypuszczać listy zastawne w złotych, w walucie złotej lub w obcych walutach do wysokości 30-krotnej sumy swego kapitału zakładowego łącznie z ogólnym funduszem rezerwowym.

Ogólna suma będących w obiegu listów zastawnych Banku nie może przekraczać sumy wydanych, a nie umorzonych pożyczek amortyzacyjnych.

§ 12.

Terminową wypłatę procentów od listów zastawnych Banku i kapitału należnego za listy zastawne, zabezpieczają:

- 1) raty, płacone przez dłużników z tytułu długoterminowych pożyczek amortyzacyjnych, wydanych w listach zastawnych;
- 2) fundusz rezerwowy listów zastawnych (§ 13);
- 3) ogólny fundusz rezerwowy Banku oraz cały jego majątek ruchomy i nieruchomy.

W razie niewystarczalności powyższych zabezpieczeń wchodzi w zastosowanie odpowiedzialność Skarbu Państwa w granicach przyjętych za listy zastawne gwarancji.

§ 13.

Fundusz rezerwowy listów zastawnych, zabezpieczający terminową wypłatę procentów od listów zastawnych i kapitału należnego za listy (§ 12 ust. 2) tworzyć się będzie:

- a) z zysków, osiągniętych z umorzenia listów zastawnych przez wycofanie ich z obiegu w drodze wykupu, zamiast losowania (§ 17);
- b) z wpisowego, które zaciągający pożyczkę hipoteczną będą obowiązani uiszczać w stósunku $\frac{1}{4}\%$ jej imiennej wysokości;
- c) z zysków z przedawnienia listów zastawnych i kuponów (§ 19);
- d) z części czystego zysku Banku na ten cel przeznaczonego (§ 52).

§ 14.

Każdy list zastawny zawierać będzie:

- 1) oznaczenie kapitału, na który opiewa;
- 2) okres umorzenia kapitału, stopę procentową i terminy opłaty kuponów;
- 3) zobowiązania Banku do opłacania procentów i kapitału oraz walutę w której będą one płacone;
- 4) powołanie się na gwarancję Skarbu Państwa;

- 5) podpisy (facsimile) Dyrekcji i pieczęć Banku, tudzież podpisy Prezesa Rady, względnie jej Vice-Prezesa oraz Komisarza Ministra Skarbu (§ 70);
- 6) na odwrotnej stronie postanowienia statutu dotyczące listów zastawnych.

§ 15.

Do każdego listu zastawnego dołączony będzie arkusz z półrocznymi kuponami i talony na dalsze kupony.

§ 16.

Listy zastawne Państwowego Banku Rolnego wypuszczane będą na okaziciela. Posiadacza listu zastawnego lub kuponu Bank uważać będzie za ich właściciela.

Właściciel listów zastawnych może poddać je zastrzeżeniom (zawinkulować) według przepisów, jakie będą wydane w myśl § 33 niniejszego statutu.

§ 17.

Bank obowiązany jest co pół roku wycofywać z obiegu listy zastawne co najmniej na taką sumę, jaka odpowiada sumie kwot, przypadających w ubiegłym półroczu do uiszczenia na spłatę kapitału podług planu umorzenia długoterminowych pożyczek amortyzacyjnych, powiększonej o sumę dokonanych w tymże półroczu przedterminowych spłat w gotówce takichże pożyczek.

Wycofywanie z obiegu listów zastawnych odbywa się przez losowanie albo przez wykup ich na giełdzie lub z wolnej ręki.

Wyplata za wylosowane listy dokonywana będzie podług ich imiennej wartości.

Wartość brakujących a niezapadłych kuponów od wylosowanych listów zastawnych, będzie potrącana z należności za te listy.

§ 18.

Wylosowane listy zastawne po wypłacie przypadającej za nie należności, jak również listy otrzymane przez Bank od dłużników na spłatę wypożyczonego kapitału powinny być bezzwłocznie unieważnione przez odpowiednie ostemplowanie, a następnie w obecności Prezesa względnie Vice-Prezesa Rady i Dyrekcji Banku, oraz Komisarza Ministra Skarbu (§ 70) protokółarnie zniszczone.

W ten sposób unieważnione i zniszczone być powinny również listy zastawne, wycofane z obiegu przez wykup na giełdzie lub z wolnej ręki.

§ 19.

Zapadłe kupony od listów zastawnych i wylosowane listy zastawne opłacane będą w kasach Państwowego Banku Rolnego oraz w kasach innych instytucji, które Dyrekcja Banku oznaczy i poda do publicznej wiadomości.

Należności za kupony, nie podniesione w ciągu lat 5 oraz należności za wylosowane listy zastawne, nie podniesione w ciągu lat 30 od dnia płatności, ulegają przedawnieniu.

§ 20.

Listy zastawne Banku mają wszelkie prawa papierów posiadających bezpieczeństwo pupilarne. Będą one przyjmowane przez Skarb Państwa po kursie, oznaczonym przez Ministra Skarbu na kaucje i wadja.

§ 21.

Wysokość długoterminowej pożyczki amortyzacyjnej, wydanej w listach zastawnych Banku nie może przekraczać $\frac{2}{3}$ ceny szacunkowej nieruchomości ziemskich, na których została zabezpieczona udzielona pożyczka. Szacunek dokonywać się będzie na podstawie przepisów, wydanych na wniosek Rady Nadzorczej Banku przez Ministra Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrem Skarbu oraz Ministrem Rolnictwa i Dóbr Państwowych.

Przy udzielaniu pożyczek na meljoracje, mające na celu poprawę fizycznej własności gleby jak drenowanie, osuszanie rowami, nawadnianie oraz inne meljoracje rolne, szacunek gruntu może uwzględnić zwiększenie wartości na skutek zamierzonych nakładów meljoracyjnych. Wysokość pożyczek, udzielanych na meljoracje z zastosowaniem powyższego szacunku, nie może przekraczać $\frac{3}{4}$ sumy, o którą zwiększy się wartość danych nieruchomości wskutek przeprowadzenia meljoracji, a w każdym razie nie może przekraczać rzeczywistych kosztów meljoracji. Nadto przewidywane wskutek meljoracji zwiększenie przeciętnego dochodu danej nieruchomości nie powinno być niższe od rat należnych od pożyczki przyznanej na meljoracje.

Pożyczki na zasadach powyżej w ust. 1 i 2 przewidzianych mogą być udzielane na meljoracje oraz inne inwestycje rolne, ustalone przez Ministra Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Dóbr Państwowych, którzy określą również sposób nadzoru nad wykonywaniem odnośnych robót i zabezpieczeniem wydanych na ten cel pożyczek.

§ 22.

Pożyczki, wydane w listach zastawnych, mają być zabezpieczone hipotecznie w zasadzie na pierwszym miejscu, w każdym razie powinny bezwzględnie mieścić się łącznie z ewentualnymi poprzedzającymi je obciążeniami w granicach $\frac{2}{3}$ szacunku ustalonego zgodnie z § 21-ym niniejszego statutu.

§ 23.

Bank ma prawo odmówić udzielenia pożyczki bez podania powodów.

§ 24.

Budowle, których wartość uwzględniona została przy udzieleniu pożyczki, powinny być ubezpieczone od ognia w instytucji wskazanej przez Ministra Skarbu co najmniej do wysokości tej części pożyczki, która została na nich oparta, z zastrzeżeniem, iż wynagrodzenie asekuracyjne wypłacone będzie właścicielowi nie inaczej, jak za zgodą Banku.

§ 25.

Bank może z równoczesnym zawiadomieniem dłużnika hipotecznego dokonywać na jego rachunek

zapłaty podatków państwowych i innych ciężarów, przypadających z nieruchomości, obciążonych pożyczką hipoteczną, jak również renty i odsetek od długów poprzedzających na hipotece wierzytelności Banku, oraz składki ogniowej.

Wypłacone na rachunek dłużnika sumy na pokrycie jego należności będą przez Bank odeń ściągane przy spłacie rat pożyczkowych.

§ 26.

Wpisy hipoteczne, dokonane na rzecz Banku z tytułu pożyczek, udzielonych w listach zastawnych, stanowią zabezpieczenie wyłącznie dla tych listów, co w stoskach hipotecznych winno być uwidocznione.

§ 27.

Określone przy przyznaniu pożyczki raty, które-
mi spłacona będzie pożyczka amortyzacyjna, obejmować będą kwoty na oprocentowanie i umorzenie kapitału. Ponadto dłużnicy uiszczą będą dodatek na administrację, w wysokości, ustalonej zgodnie z § 33, względnie inne dodatkowe opłaty, o ile będą one ustanowione przez przepisy, przewidziane w tymże paragrafie.

§ 28.

Od rat nieuiszczonych w ciągu 15 dni od terminu płatności, pobierane będą odsetki zwłoki w wysokości, ustalonej zgodnie z § 7 niniejszego statutu.

§ 29.

Jeżeli w ciągu 30 dni po terminie płatności raty zaległości nie zostaną zapłacone, Bank może przystąpić do ściągania zaległości drogą przymusową (§ 8).

§ 30.

Dłużnikowi przysługuje prawo przedterminowej spłaty długu w całości lub w części w gotówce lub w listach zastawnych, a to na warunkach, jakie określone zostaną w przepisach, przewidzianych w § 33 niniejszego statutu.

Ze swej sirony Bank będzie uprawniony żądać zwrotu pożyczki względnie jej części bez względu na pierwotnie umówiony termin i bez względu na terminową spłatę rat w następujących wypadkach:

- a) jeżeli pożyczka nie została użyta na cel, wskazany przy jej udzieleniu;
- b) jeżeli w posiadłości zajdą takie zmiany, że nie będzie zapewniała wymaganego w statucie zabezpieczenia pożyczki;
- c) jeżeli wszczęta została egzekucja nieruchomości, na której zabezpieczona jest pożyczka;
- d) jeżeli nie są uiszczane składki ogniowe (premje asekuracyjne) od budynków, których wartość została uwzględniona przy przyznaniu pożyczki lub wreszcie
- e) jeżeli nie zostały spełnione przez dłużnika inne warunki zastrzeżone pod tym rygorem przy udzielaniu pożyczek.

§ 31.

Odprzedaż części nieruchomości ziemskich lub parcelacja nieruchomości ziemskiej obciążonej po-

życzką wymagają uzyskania zgody Banku. Zgodę swą Bank może uwarunkować przedterminową spłatą całości lub części pożyczki; również Bank może się zgodzić na przeniesienie długu na nowonabywców.

§ 32.

Wszelkie koszty, związane z udzieleniem przez Bank pożyczki ponosi dłużnik.

§ 33.

Stopy procentowe, okresy umorzenia, wzory listów zastawnych, ich nominalna wartość, terminy losowania listów zastawnych oraz wypłaty kuponów i wylosowanych listów, warunki ewentualnego zawin-
kulowania listów, sposób nadzoru nad umorzeniem i emisją, sposób tworzenia, wysokość i lokowanie funduszu rezerwowego listów zastawnych oraz innych funduszy, związanych z emisją listów oraz bliższe warunki udzielania, spłaty i zabezpieczenia długoterminowych pożyczek, wydawanych w listach zastawnych, terminy płatności rat pożyczkowych, wysokość dodatku na administrację, jak również szczegółowe warunki emisji i umorzenia listów zastawnych ustalone będą w przepisach, uchwalonych przez Radę Nadzorczą Państwowego Banku Rolnego i zatwierdzonych przez Ministra Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrem Skarbu oraz Ministrem Rolnictwa i Dóbr Państwowych.

B. Działalność parcelacyjno-osadnicza Państwowego Banku Rolnego.

§ 34.

Państwowy Bank Rolny ma prawo przeprowadzać parcelację nieruchomości ziemskich zarówno nabytych na własność Banku, jak też powierzonych mu w komis.

Nabywanie majątków do parcelacji, jak też przeprowadzanie parcelacji i osadnictwa dokonywane będą na zasadach ustalonych przez Ministra Reform Rolnych na wniosek Rady Nadzorczej Banku.

§ 35.

W związku z parcelacyjną działalnością Państwowego Banku Rolny może:

- a) administrować nabytymi majątkami we własnym zarządzie, lub oddawać je w dzierżawę w całości lub częściowo aż do czasu ich rozparcelowania;
- b) przeprowadzać niezbędne meljoracje rolne, komasacje gruntów, likwidację serwitutów oraz podział wszelkiego rodzaju wspólnot gruntowych, zamianę gruntów oraz inne roboty regulacyjne;
- c) dokonywać sprzedaży gospodarstw i działek gruntowych, powstałych przy parcelacji nieruchomości ziemskich;
- d) udzielać pomocy osadnikom i nabywcom parcel gruntowych w pobudowaniu się i zagospodarowaniu przez wydawanie im na ten cel pożyczek, przez dostarczanie im materiałów budowlanych, gotowych budynków, inwentarza żywego i martwego, oraz innych środków

produkcji rolnej. W tym celu Bank Rolny korzystać może z usług spółdzielczych społecznych instytucyj, ponadto może tworzyć własne agendy wytwórcze i handlowe oraz nabywać potrzeby leśne;

- e) popierać urządzenia kulturalne i gospodarcze w osadach, powstałych z parcelacji nieruchomości ziemskich.

C. Organizacja drobnego kredytu rolniczego.

§ 36.

W celu popierania rozwoju i organizacji drobnego kredytu rolniczego, Państwowy Bank Rolny będzie:

- a) zasilać kredytem rolnicze spółdzielnie kredytowe, względnie ich organizacje centralne, jak również ułatwiać lokatę wolnych funduszy tych instytucyj;
- b) popierać tworzenie i działalność na obszarze b. zaboru rosyjskiego gminnych kas wiejskich pożyczkowo-oszczędnościowych, między innymi przez udzielanie tym kasom kredytu i ułatwianie im lokaty wolnych funduszy oraz udział w organizacji nadzoru i w uzgadnianiu działalności kas.

Państwowy Bank Rolny może w wykonywaniu swych, niniejszym statutem przewidzianych zadań i czynności, korzystać ze współpracy i współdziałania instytucyj, wymienionych w pp. a i b na zasadach, ustalonych przez Radę Nadzorczą Banku.

D. Inne operacje bankowe.

§ 37.

Państwowy Bank Rolny może dokonywać wszelkich operacyj bankowych, potrzebnych do osiągnięcia celów, wskazanych w § 3, mając na względzie przede wszystkim potrzeby małych i średnich gospodarstw rolnych.

W szczególności do zakresu operacyj Banku należy:

- 1) udzielanie pożyczek w gotówce na podstawie zobowiązań dłużnych lub weksli zgodnie z §§ 44 i 45 niniejszego statutu;
- 2) skup weksli i innych zobowiązań, płatnych najpóźniej w ciągu 9 miesięcy, jak również i ich redyskonta;
- 3) udzielanie pożyczek terminowych oraz kredytu w rachunku bieżącym pod zastaw papierów o stałym oprocentowaniu, złota, srebra i kosztowności, towarów i produktów rolnych, oraz zastępujących je dokumentów, tudzież weksli depozytowych (kaucyjnych) a to zgodnie z §§ 39—43 niniejszego statutu;
- 4) przyjmowanie wkładów terminowych lub za wypowiedzeniem oraz wkładów na rachunki bieżące i przekazowe;
- 5) przyjmowanie na przechowanie za określoną zgóry opłatą wszelkiego rodzaju papierów wartościowych, dokumentów i kosztowności;
- 6) inkaso weksli, kuponów i innych dokumentów terminowych;

7) dokonywanie wypłat, wydawanie czeków, przekazów i akredytyw na rachunek osób trzecich w kraju i zagranicą;

8) kupno i sprzedaż na własny rachunek papierów państwowych i innych papierów popularnych oraz walut zagranicznych w monecie, banknotach i dewizach;

9) kupno i sprzedaż na rachunek osób trzecich wszelkich walut i papierów wartościowych.

§ 38.

Przyjmowane przez Bank do dyskonta weksle (§ 37 ust. 2) powinny być opatrzone co najmniej dwoma podpisami, uznanymi za dostateczne.

Bank nie jest obowiązany podawać powodów nieprzyjęcia weksłu.

§ 39.

Zastaw papierów wartościowych odbywa się drogą złożenia ich w Banku przy deklaracji właściciela o poddaniu się warunkom, przez Bank ustanowionym.

Zastaw ruchomości odbywa się drogą przyjęcia przez Bank w naturze na skład lub też przyjęcia dokumentów, dostatecznie zabezpieczających prawo Banku do przedmiotu zastawu.

Uchwalony przez Radę Nadzorczą wykaz papierów wartościowych oraz wykaz towarów i kosztowności, na które Bank może udzielać kredytu oraz stosunek procentowy pomiędzy maksymalną wysokością pożyczki, a wartością zastawu podlegają zatwierdzeniu Ministra Skarbu.

§ 40.

Papiery zastawione w Banku nie podlegają arszтови ani sekwestrowi zarówno za należności prywatne, jak skarbowe, oraz nie mogą być zaliczone do masy upadłości dłużnika, dopóki nie będzie zapłacona cała należność Banku.

§ 41.

Jeżeli przyjęta przy udzielaniu kredytu wartość giełdowa papierów danych w zastaw obniży się o $\frac{1}{4}$ — dłużnik obowiązany jest złożyć, na żądanie Banku odpowiedni dalszy zastaw lub spłacić stosowną część kredytu. W przeciwnym razie, jako też w przypadku, gdyby zabezpieczony zastawem papierów wartościowych lub towarów kredyt nie został spłacony w umówionym terminie, Państwowy Bank Rolny ma prawo sprzedać zastaw w całości lub w części na giełdzie, nadwyżkę zaś, po zaspokojeniu własnej należności oraz kosztów sprzedaży, przechowuje jako depozyt do dyspozycji dłużnika.

Gdyby kwota, uzyskana ze sprzedaży zastawu, nie wystarczała na zaspokojenie pretensji Banku, dłużnik obowiązany jest pokryć pozostałą resztę pretensji.

§ 42.

Papiery wartościowe i przedmioty, przyjęte przez Państwowy Bank Rolny tytułem zastawu, mogą być za zgodą dłużnika przez Bank zastawione w innych instytucjach kredytowych na sumę i na termin, nie przewyższający wysokości i terminu kredytu, udzielonego na ich podstawie przez Państwowy Bank Rolny.

§ 43.

Zobowiązanie wekslowe, przyjęte na zabezpieczenie udzielonych przez Bank pożyczek terminowych lub kredytu w rachunku bieżącym (§ 37 ust. 3) powinny, stosownie do uznania Dyrekcji, albo:

- 1) posiadać dodatkowe zabezpieczenie w formie kaucji, zaindebitywowanej na nieruchomości (§ 45) lub też
- 2) być opatrzone co najmniej dwoma podpisami, uznanymi za wystarczające (§ 38).

§ 44.

Państwowy Bank Rolny może wydawać pożyczki gotówkowe na zobowiązania dłużne:

- 1) wiejskim kasom gminnym pożyczkowo-oszczędnościowym, oraz spółdzielniom kredytowym,
- 2) poszczególnym rolnikom lub ich grupom za zabezpieczeniem hipotecznym albo za solidarną odpowiedzialnością przyjętych przez Dyrekcję Banku poręczycieli,
- 3) spółkom wodnym na przeprowadzenie meljoracji rolnych,
- 4) powiatom i innym związkom samorządowym za poręką właściwych samorządów na cele, związane z rozwojem drobnych i średnich gospodarstw rolnych.

§ 45.

Zabezpieczenie hipoteczne pożyczek gotówkowych (§ 37 ust. 1) powinno się mieścić łącznie z poprzedzającym je obciążeniem w $\frac{2}{3}$ wartości majątku, stanowiącego przedmiot zabezpieczenia, ustalonej podług niewygórowanego szacunku z tem, iż szacunek nieruchomości ziemskich oparty będzie na normach, jakie ustalone będą w przepisach, przewidzianych w § 21.

Ponadto uwzględnione być mają postanowienia, zawarte w §§ 24—25 niniejszego statutu.

§ 46.

Na przyjmowane przez Bank wkłady wydawane będą dowody imienne.

Sumy złożone w Banku jako wkłady oraz na rachunek bieżący nie mogą podlegać aresztowi ani sekwestrowi inaczej, jak drogą, określoną w ustawie postępowania cywilnego.

Stopę procentową dla wkładów ustanawia Rada Nadzorcza.

§ 47.

Państwowy Bank Rolny może uczestniczyć w kapitałach zakładowych organizacji osadniczych, komasacyjnych, meljoracyjnych, przemysłowo-rolnych oraz wszelkich innych, przyczyniających się do powstawania i rozwoju drobnych i średnich gospodarstw rolnych (§ 3 ust. 3) o ile one:

- 1) nie mają celów spekulacyjnych,
- 2) rozwijają działalność ogólniejszego znaczenia,
- 3) współdziałają z Ministerstwem Reform Rolnych lub Ministerstwem Rolnictwa i Dóbr Państwowych, bądź też z innymi organami Rządu,

- 4) zapewnią Państwowemu Bankowi Rolnemu dostateczny wpływ na bieg ich działalności i interesów.

Ogólna suma takich udziałów Banku nie może przewyższać 25% kapitału zakładowego Banku.

III. Administrowanie funduszami, powierzonymi przez Rząd.

§ 48.

Administrację poszczególnymi funduszami, przeznaczonymi do dyspozycji organów Rządu powierza Państwowemu Bankowi Rolnemu władza dysponująca danym funduszem za wiedzą Ministra Reform Rolnych.

IV. Rachunkowość, sprawozdania, rezerwy.

§ 49.

Rokiem administracyjnym Banku jest rok kalendarzowy.

§ 50.

Na sześć tygodni przed upływem roku administracyjnego Dyrekcja powinna przygotować i przedstawić Radzie Nadzorczej do uchwalenia preliminarz dochodów i wydatków Banku na rok następny. Uchwały Rady Nadzorczej winny być przedstawione najpóźniej na 3 tygodnie przed rozpoczęciem nowego roku administracyjnego Ministrowi Reform Rolnych, który je zatwierdza w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Takiemuż zatwierdzeniu podlegają kredyty dodatkowe na wydatki nieprzewidziane w budżecie.

§ 51.

Za każdy miniony rok administracyjny Dyrekcja sporządza zamknięcie rachunkowe oraz bilans Banku i przed upływem pierwszego kwartału następnego roku przedstawia je Radzie Nadzorczej (§ 59) i Komisji Rewizyjnej (§ 68) do sprawdzenia. Rada Nadzorcza sprawdziwszy zamknięcia rachunków i bilanse, uchwała wnioski co do ich zatwierdzenia oraz użycia czystego zysku lub pokrycia wykazanej straty i wnioski te przedstawia Ministrowi Reform Rolnych, który je zatwierdza w porozumieniu z Ministrem Skarbu oraz Ministrem Rolnictwa i Dóbr Państwowych.

§ 52.

Z czystego zysku wykazanego w bilansie przeznaczają się co najmniej 30% na ogólny fundusz rezerwowy Państwowego Banku Rolnego oraz co najmniej 30% na zasilenie funduszu rezerwowego listów zastawnych Banku (§ 33), pozostałość zaś może być użyta na dalsze uzupełnienie tych funduszy, na zasilenie funduszy Ministerstwa Reform Rolnych na cele parcelacji, komasacji i osadnictwa na zasilenie funduszy dysponowanych przez Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych na cele podniesienia kultury rolnej oraz na zasilenie innych funduszy, związanych z działalnością Banku, wreszcie na remunerację dla Dyrekcji i personelu Banku.

Obowiązek uzupełnienia ogólnego funduszu rezerwowego ustaje z chwilą osiągnięcia przez ten fundusz wysokości równej kapitałowi zakładowemu.

V. Władze Banku.

§ 53.

Władzami Banku są: Rada Nadzorcza oraz jej Komitet Prezydjalny i Dyrekcja, organami zaś pomocniczymi są: Komisja Rewizyjna (§ 67) i Komitet Dyskontowy (§ 66). Zwierzchni nadzór nad działalnością Państwowego Banku Rolnego należy do Ministra Reform Rolnych, prawo kontroli finansowej służy również Ministrowi Skarbu.

§ 54.

W skład Rady Nadzorczej wchodzi:

- a) Prezes, powołany przez Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Reform Rolnych i Vice-Prezes, powołany przez Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrami Reform Rolnych, oraz Rolnictwa i Dóbr Państwowych;
- b) osiemiu członków, powołanych przez Ministra Skarbu, w tej liczbie trzech w porozumieniu z Ministrem Reform Rolnych i trzech w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Dóbr Państwowych.

Minister Skarbu powołuje trzech zastępców członków Rady w tym jednego w porozumieniu z Ministrem Reform Rolnych, oraz jednego w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Dóbr Państwowych.

Prezes, Vice-Prezes i członkowie Rady oraz ich zastępcy mianowani są na lat trzy.

Członkowie Rady Nadzorczej winni zaniechać takich czynności, których wykonywanie byłoby sprzeczne z obowiązkami członka Rady.

§ 55.

Zwyczajne posiedzenia Rady odbywają się co najmniej raz na dwa miesiące; nadzwyczajne — zwołuje Prezes Rady w miarę potrzeby z własnej inicjatywy lub na wniosek co najmniej czterech członków Rady, bądź Dyrekcji Banku; powinno być ono również zwołane na żądanie Ministra Reform Rolnych.

§ 56.

Do ważności uchwał potrzeba pisemnego zawiadomienia o posiedzeniu wszystkich członków Rady i obecności na posiedzeniu Prezesa lub Vice-Prezesa i co najmniej pięciu członków. Uchwały zapaść mają większością głosów. Przewodniczący głosuje narówni z członkami. W razie równości głosów przeważa zdanie za którym wypowiedział się przewodniczący.

Członkowie Dyrekcji Banku biorą udział we wszystkich posiedzeniach Rady Nadzorczej z głosem doradczym z wyjątkiem wypadków, gdy na Radzie omawiane są sprawy osobiste członków Dyrekcji oraz gdy nieobecności członków Dyrekcji zażąda Rada.

Naczelny Dyrektor względnie wyznaczony przez Dyrektora przedstawia Radzie Nadzorczej wszelkie wnioski Dyrekcji.

§ 57.

Komitet Prezydjalny Rady Nadzorczej składa się z Prezesa i Vice-Prezesa Rady oraz trzech jej członków wybranych przez Radę.

§ 58.

Vice-Prezes i członkowie Rady Nadzorczej za udział w posiedzeniach i pełnienie swoich obowiązków otrzymują wynagrodzenie ustalone przez Ministra Reform Rolnych.

§ 59.

Do Rady Nadzorczej należy nadawanie ogólnego kierunku działalności Państwowego Banku Rolnego, piecza nad całością majątku Banku i funduszu mu powierzonych oraz kontrola i nadzór nad działalnością Dyrekcji.

W szczególności do zakresu działania Rady Nadzorczej należy rozpoznawanie i uchwalanie wniosków w przedmiocie:

- 1) projektów uzupełnienia lub zmiany statutu,
- 2) preliminarza dochodów i wydatków Banku (§ 50),
- 3) emisji listów zastawnych (§ 33),
- 4) zatwierdzanie sprawozdań i bilansów rocznych, przeznaczenie zysków lub pokrycia strat,
- 5) ustalania ogólnego planu działalności Banku i wytycznych dla Dyrekcji w zakresie finansowo-kredytowym i agrarnym,
- 6) otwieranie i związanie oddziałów, agentur i przedstawicielstw Banku,
- 7) wydawanie regulaminów, instrukcyj i wszelkich przepisów,
- 8) nabywanie nieruchomości na potrzeby pomieszczenia biur i personelu Banku, tudzież sprzedaży tych nieruchomości,
- 9) uchylania zarządzeń Dyrekcji, niezgodnych z ustawami, ze statutem Banku, z przepisami, lub z podstawowymi zadaniami Banku,
- 10) nabywanie nieruchomości ziemskich na parcelację,
- 11) ustanawiania kompetencji Dyrekcji i Komitetu Prezydjalnego Rady Nadzorczej w zakresie udzielania kredytów i lokowania kapitałów Banku w oznaczonych przez Radę Nadzorczą instytucjach prywatnych, oraz zatwierdzania planów eksploatacji i parcelacji majątków ziemskich,
- 12) przyznawania kredytów i lokowania kapitałów w instytucjach prywatnych o ile sprawy te przekraczają uprawnienia Dyrekcji (§ 64 p. f),
- 13) ustanawiania norm oprocentowania i stawek prowizyjnych dla operacji Banku, w szczególności norm przewidzianych w §§ 7 i 46,
- 14) udziału Państwowego Banku Rolnego w kapitałach zakładowych organizacji wymienionych w p. 3 § 3-go,
- 15) Komitetu Dyskontowego,

- 16) ustalania etatu (kategorji liczby stanowisk) pracowników Państwowego Banku Rolnego oraz wydawanie szczególnych instrukcyj służbowych dla pracowników Banku, w granicach obowiązujących przepisów (§ 65),
- 17) innych spraw, przekazanych Radzie do zdecydowania czy zaopiniowania na mocy specjalnego zarządzenia Ministra Reform Rolnych lub przedłożonych przez Dyрекcję.

Uchwały w sprawie wniosków, wyszczególnionych w pp. 6, 8 i 13 wymagają zatwierdzenia Ministra Reform Rolnych, przyczem co do wniosków wyszczególnionych w pp. 6 i 13 w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Takiemuż zatwierdzeniu podlegają te z wniosków, które na mocy postanowień niniejszego statutu zastrzeżone są właściwości Ministra Reform Rolnych, bądź Ministra Skarbu, bądź wreszcie Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych.

§ 60.

Do zakresu działania Komitetu Prezydjalnego należy:

- a) rozpatrywanie spraw i przygotowywanie wniosków na pełne posiedzenie Rady, o ile Prezes uzna tego potrzebę,
- b) przeprowadzenie rewizji czynności Dyrekcji i stanu interesów Banku oraz składanie sprawozdań pełnej Radzie,
- c) decydowanie — w wypadkach niecierpiących zwłoki — spraw, podlegających kompetencji pełnej Rady Nadzorczej z obowiązkiem zdania sprawy z tak powziętych decyzji na najbliższym posiedzeniu Rady,
- d) rozpatrywanie i decydowanie poszczególnych spraw, przedstawionych z zakresu ich kompetencji przez Prezesa Rady albo Dyрекcję Komitetowi Prezydjalnemu, względnie spraw przekazanych Komitetowi przez plenum Rady.

§ 61.

Prezes Rady Nadzorczej reprezentuje Bank wobec władz, pełni ogólny nadzór nad całą działalnością Banku, przewodniczy Radzie i czuwa nad wykonywaniem jej uchwał, ma prawo każdego czasu wglądać we wszystkie czynności Banku, badać jego książki, dokumenty i akty, przeprowadzać skontra kasowe, żądać wszelkich wyjaśnień i w miarę potrzeby do udziału w tych czynnościach powoływać rzeczoznawców lub członków Rady Nadzorczej.

Prezesowi Rady służy prawo zawieszenia uchwał Rady, które zdaniem jego wykraczają przeciw ustawom, statutowi Banku lub interesowi państwowemu. Zawieszoną uchwałę przedstawia Prezes Ministrowi Reform Rolnych.

Prezes Rady Nadzorczej wyraża swą opinię o kandydatach na stanowiska Dyrektorów i Vice-Dyrektorów Banku oraz Dyrektorów Oddziałów, jak również zatwierdza mianowanych przez Naczelnego Dyrektora prokurentów Banku.

Prezes Rady Nadzorczej ma prawo brać udział w posiedzeniach Dyrekcji z głosem doradczym.

Wykonanie uchwały Dyrekcji uznanej przez siebie za niezgodną z ustawami, ze statutem Banku lub z podstawowymi zadaniami Banku, Prezes Rady ma prawo wstrzymać do uchwały Rady Nadzorczej, która powinna być w tym wypadku niezwłocznie zwołana.

Prezes Rady otrzymuje stałe uposażenie z budżetu Banku, określone przez Ministra Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrem Skarbu, za udział zaś w posiedzeniach Rady i Komitetu Prezydjalnego nie pobiera osobnego wynagrodzenia.

Vice-Prezes Rady Nadzorczej wstępuje w razie nieobecności Prezesa w jego prawa i obowiązki i otrzymuje przez czas ich pełnienia wynagrodzenie na tychże zasadach w stosunku do stałego uposażenia Prezesa.

§ 62.

Dyрекcję Państwowego Banku Rolnego stanowią mianowani przez Ministra Reform Rolnych po zasięgnięciu opinji Prezesa Rady (§ 61) Naczelnny Dyrektor, Dyrektor-Zastępca Naczelnego Dyrektora, Dyrektorowie w ilości, ustalonej przez tegoż Ministra, oraz ci Vice-Dyrektorowie (zastępcy Dyrektorów), którzy zostaną powołani do składu Dyrekcji przez Ministra Reform Rolnych.

Nominacje wszystkich członków Dyrekcji oraz upoważnienia urzędników do podpisywania firmy Banku ogłaszane będą w Monitorze Polskim.

Naczelnny Dyrektor mianowany będzie w porozumieniu z Ministrem Skarbu, zaś jeden z Dyrektorów w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Dóbr Państwowych. Minister Reform Rolnych mianuje Vice-Dyrektorów (zastępców Dyrektorów) oraz Dyrektorów Oddziałów Banku w miarę potrzeby na wniosek Naczelnego Dyrektora.

Regulamin określi sprawy wymagające kolegjalnego załatwienia i uchwały Dyrekcji oraz niezbędny do tego komplet na posiedzenia Dyrekcji jak również ustali tryb jej urzędowania.

Członkowie Dyrekcji Państwowego Banku Rolnego nie mogą być równocześnie posłami bądź senatorami, ani zajmować żadnego płatnego państwowego, komunalnego, lub prywatnego stanowiska, ani też bez zgody Ministra Reform Rolnych uczestniczyć we władzach kierowniczych lub nadzorczych jakichkolwiek bądź przedsiębiorstw.

§ 63.

Emitowane przez Bank listy zastawne powinny być podpisywane przez dwóch Dyrektorów lub dwóch Vice-Dyrektorów (zastępców Dyrektorów) wszelkie zaś inne dokumenty zobowiązujące Bank będą podpisywane pod pieczęcią firmową przez dwóch Dyrektorów lub Vice-Dyrektorów (zastępców Dyrektorów) względnie przez jednego Dyrektora lub jednego Vice-Dyrektora (zastępcy Dyrektora) łącznie z jednym z urzędników, upoważnionych do podpisu za Bank (prokurentem) lub też przez dwóch prokurentów łącznie.

Za oddziały Banku będą podpisywać: Dyrektor Oddziału wraz z zastępcą lub prokurentem lub zastępcą Dyrektora z prokurentem względnie dwóch prokurentów.

§ 64.

Dyrekcja zarządza bezpośrednio sprawami Banku, zastępuje Bank wobec władz, sądów i osób trzecich, zarządza majątkiem Banku oraz samodzielnie decyduje i załatwia wszelkie sprawy, związane z działalnością Banku zgodnie z przepisami niniejszego statutu.

W szczególności do zakresu działania Dyrekcji należą:

- a) zabezpieczanie prawidłowego biegu działalności Banku oraz ściśle przestrzeganie wszelkich przepisów prawnych, rozporządzeń i instrukcyj,
- b) przedwstępne rozważanie wniosków, przedkładanych Radzie Nadzorczej do decyzji,
- c) zatwierdzanie planów eksploatacji majątków ziemskich, nabytych do parcelacji,
- d) zatwierdzanie planów parcelacji majątków ziemskich w granicach uprawnień, przyznanych jej przez Radę Nadzorczą,
- e) zestawienie bilansów, układanie budżetu oraz sprawozdań rocznych,
- f) przyznawanie wszelkich kredytów w granicach norm, ustalonych zgodnie z p. 11 § 59,
- g) bezpośrednie kierownictwo i nadzór służbowy nad personelem Banku,
- h) wykonywanie spraw i czynności, powierzonych Dyrekcji przez Radę Nadzorczą w ramach obowiązujących przepisów.

Przyjmowanie i zwalnianie urzędników i pracowników Banku należy do Naczelnego Dyrektora z tem, iż nadanie prawa podpisu za Bank (prokury) wymaga zatwierdzenia Prezesa Rady Nadzorczej (§ 61 ust. 3).

§ 65.

Zarówno członkowie Dyrekcji, Vice-Dyrektorowie (Zastępcy Dyrektorów), jak też urzędnicy i pracownicy Banku otrzymują wynagrodzenie z budżetu Banku i będą powoływani do służby w Banku na zasadach, ustalonych w przepisach o służbie w Państwowym Banku Rolnym, wydanych w drodze rozporządzenia Rady Ministrów.

Dyrektorowie, Vice-Dyrektorowie (Zastępcy Dyrektorów) i wszyscy stali funkcjonariusze Banku składają przysięgę służbową, wzorowaną na rocie przysięgi, przepisanej dla urzędników państwowych.

§ 66.

W celu oceniania weksli przedstawionych Bankowi do dyskonta (§ 37 ust. 2 i 3) oraz w celu udzielania opinii w przedmiocie zgłoszeń o kredyt, niezabezpieczony hipotecznie lub zastawem, może być utworzony z rozporządzenia Ministra Reform Rolnych Komitet Dyskontowy, składający się z trzech członków, powołanych przez Ministra Reform Rolnych, w tej liczbie jeden, w porozumieniu z Ministrem Skarbu i jeden w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Dóbr Państwowych.

Do czasu utworzenia Komitetu Dyskontowego ocena weksli należeć będzie do Dyrekcji.

Tryb urzędowania Komitetu Dyskontowego określi regulamin.

§ 67.

Komisja Rewizyjna Banku składa się z pięciu członków, których powołuje Minister Skarbu, w tej liczbie jednego w porozumieniu z Ministrem Reform Rolnych i jednego w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Dóbr Państwowych. Członkowie Komisji powołani są na lat dwa i otrzymują wynagrodzenie za swe czynności z funduszków Banku w wysokości określonej przez Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Reform Rolnych.

Członkowie Komisji Rewizyjnej wybierają z pośród siebie przewodniczącego i uchwalają wnioski zwykłą większością głosów. Do prawomocności uchwał potrzebną jest obecność przynajmniej trzech członków.

§ 68.

Komisja rewizyjna rozpatruje w pierwszym kwartale każdego roku bilans Banku i składa swe sprawozdania Ministrowi Skarbu, podając je jednocześnie do wiadomości Ministrowi Reform Rolnych, Ministrowi Rolnictwa i Dóbr Państwowych oraz Prezesowi Rady Nadzorczej Banku Rolnego.

§ 69.

Komisja Rewizyjna może tak z własnej inicjatywy, po uprzednim porozumieniu się z Prezesem Rady Nadzorczej Banku jak i z inicjatywy Prezesa Rady dokonywać w każdym czasie rewizji Banku i jego oddziałów. Komisja ma prawo żądać od Dyrekcji i Rady Nadzorczej wszelkich wyjaśnień i ma prawo przeglądania wszelkich ksiąg, dokumentów i korespondencji Banku, jak też kontrolowania kas i skarbców.

§ 70.

W celu urzeczywistnienia prawa kontroli finansowej Ministra Skarbu nad działalnością Państwowego Banku Rolnego Minister Skarbu powołuje w porozumieniu z Ministrem Reform Rolnych oraz Ministrem Rolnictwa i Dóbr Państwowych swego Komisarza z pośród urzędników państwowych.

Obowiązki i uprawnienia Komisarza Ministra Skarbu bliżej określi pismo nominacyjne. W szczególności obowiązkiem Komisarza będzie:

- 1) czuwanie nad prawidłową działalnością Banku w zakresie kredytu długoterminowego i ścisła kontrola emisji listów zastawnych w granicach obowiązujących ustaw;
- 2) czuwanie nad prawidłową gospodarką Banku sumami lokowanymi przez Skarb Państwa;
- 3) uczestniczenie z głosem doradczym w posiedzeniach Rady Nadzorczej i Dyrekcji Banku;
- 4) kontrola ksiąg, dokumentów i kas Banku oraz współdziałanie z Komisją Rewizyjną.

Wynagrodzenie za swoje czynności otrzymuje Komisarz z funduszków Banku w wysokości oznaczonej przez Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Reform Rolnych.